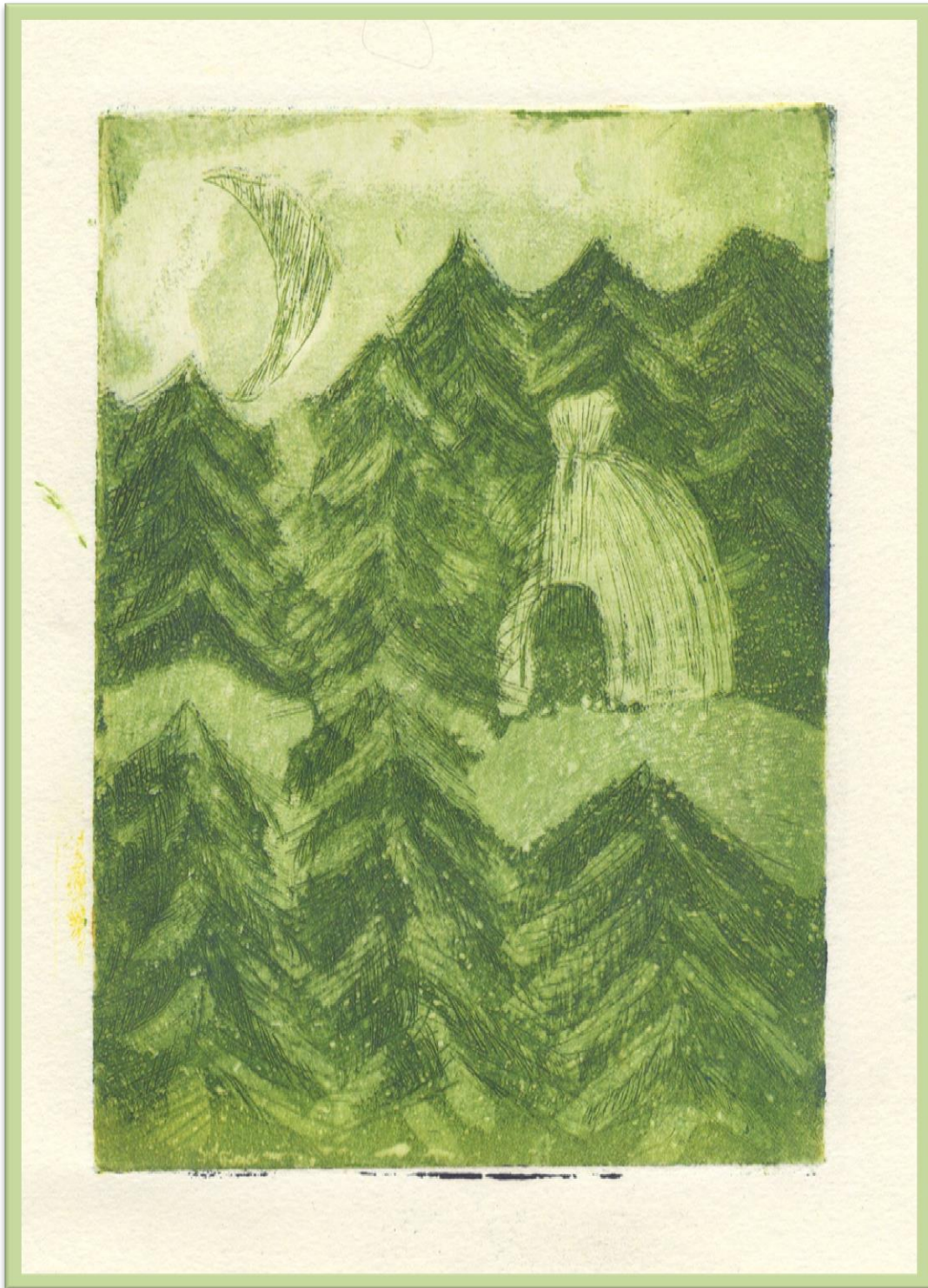

VATAS-POSTI

Vatasten sukuseura ry

Jäsenlehti n:o 12, lokakuu 2016

Antti Rasinperän grafiikkatyö työväenopiston lasten ja nuorten taiteen perusopintojen tunneilta vuodelta 2001 (Antti oli silloin 12 v). Aiheena oli maja, joita tehtiin piirtäen, savesta, risuista, paperista ja grafiikkatöinä.

**Kannen kuva: Professori Yrjö Kukkapuro Vatasten sukujuhlissa Helsingissä 17.9.2016. Kuva: Jukka Hirvonen
Takakansien kuvat sukujuhlasta: Jukka Hirvonen
Lehteä toimittaa Vatasten sukuseuran tiedotusryhmä: Jukka Hirvonen, Aino Kurvinen, Anja Saura, Anneli Saarinen ja Kari Vatanen
Painopaikka: Saimaprint Oy**

Puheenjohtajan palsta

Syksy jo saa, värikäs on maa

Tätä kirjoittaessani on lokakuu jo alkanut. Edellisellä palstalla kirjoitin talven olleen vaihtelevan ilmoiltaan. Kyllä samaa voidaan sanoa myös menneestäkin kesästä.

Ei alkukesän jälkeen ole soratiet pahemmin päässeet pölisemään. Kotoani lähtiessä joutuu ajamaan reilun 10 kilometriä useasta mahdollisuudesta huolimatta soratietä. Ei ole auto pysynyt edustuskunnossa.

Sitä otetaan mitä annetaan, nyt kyllä paistaa aurinko päästään ruskan värit näkymään kauneimmillaan.

Sukukokous ja -juhla

Kokouksessa valittiin sukuseuralle entisten lisäksi uusia toimijoita. Heistä tarkemmin toisaalla lehdessä. Tässä toivotamme heidät tervetulleeksi mukaan.

Kokouksen ja juhlan onnistumisesta haluan kiittää kaikkia paikalle tulleita. Ilman teitä ei kumpikaan olisi onnistunut huonostikaan.

Juhlapaikan oleminen etelässä, meren rannalla, oli saanut maamme eteläosassa asuneet tulemaan kiitettävän runsaslukuisena mukaan.

Juhlan onnistumisesta täytyy esittää suuret kiitokset kaikille valmisteluissa mukana olleille aktiiveille.

Kaikki juhlassa esiintyneet, joko näyttelyitä pystyttäen, puhuen, soittaen, laulaen tai muuten juhlan onnistumiseen vaikuttaneet henkilöt ansaitsevat kiitokset.

Yksi puheenjohtajalle erikoisesti mieleen jäänyt hyvä asia oli se, että saimme ammattilaisen hoitamaan meidän nettisivujamme.

Hallitus kokouksessaan valitsi itselleen työryhmän hoitamaan käytännön asioita. Valituksi tulivat puheenjohtajat, rahastonhoitaja ja sihteeri.

Toisaalla lehdessämme on uuden varapuheenjohtajamme tallentamaa tietoa juhlasta kuvineen. Samoin saatte juhlassakin kerrottua uusinta tietoa sukututkimuksesta DNA-tulosten valossa. Kerrotaan myös Vatasten lapasten voitosta ja lapasten tekijästä.

Sukuseura tarvitsisi suunnitteilla olevaa kirjaa/kirjoja varten lisää täytettyjä perhetieto-lomakkeita.

Juhlassa paikalla olleet saivat toiveen olla lomakkeiden ”hankkijoina”. Herätelkää omaa lähipiiriä ja muita Vatasia, joita tunnette, ellei sitä lomaketta ole vielä täytetty.

Jäsenmäärämme on ollut koko toimintamme ajan noususuunnassa, joka on ilolla todettu. Siinäkin asiassa voisi meistä jokainen toimia jäsenhankkijana. Suomessa on Väestörekisterikeskuksen mukaan 1 361 Vatasta ja ulkomailla 54. Entisenä nimenä vastaavat luvut ovat 533 ja 44.

Tuomas Salsten maaliskuun 2016 mukaan Vataset ovat sijalla 630 sukunimen yleisyydessä. Harvinaiset sukunimet (jos nimi esiintyy alle 20:n henkilön nimenä) eivät ole luettelossa, silti siinä on 21 728 sukunimeä.

Hyvää tulevaa talvea toivottaen

Kyösti Vatanen

In memoriam

Leo Vatanen 1941 – 2016

Pastori Matti Mäkelän sanoin ”Hän poistui keskuudestamme monessa suhteessa ihmisen parhaassa iässä. Oli elämänviisautta ja kokemusta ja monia hienoja elämänvuosia olisi vielä ollut edessä. Vaikka Leo kuoli liian aikaisin, hän eli laadukkaan elämän. Vielä aivan kuukautta ennen kuolemaansa hän nautti elämästä Pyhtäällä 75. vuotispäiväänsä viettäen.”

Tohmajärven Vatalan sukuhaaraan kuulunut Leo Vatanen toimi sukuseuramme hallituksen jäsenenä sairastumiseensa asti. Vatas-Postin numerossa 10 viime vuodelta kerroimme hänen setänsä Väinö J. Vatasen vaiheista lehtimiehenä ja kirjailijana. Samassa tarinassa on myös kuvat Leon isoisän isästä Martti Vatasesta (syntynyt 1833) ja isoisästä Armas Vatasesta sekä Armaksen pitämästä Osuusliike ”Onnista” Vainikkalassa. Leon isä Reino Vatanen kuului viiden pojan veljessarjaan. Hänenkin kuvansa on jutussa ja sen vieressä kaavio hänen lapsistaan. Maritalla (o.s. Tuhkunen) ja Leolla on puolestaan kolme lasta: kaksostytöt Marina ja Annika (s. 1970) ja poika Kari (s. 1975). Marinalla on kahdeksanvuotias tytär Ida ja Karilla kolme tyttäretä: Frida 8 v., Saga 7 v. ja Disa 4 v. Leo antoi myös oman DNA-näytteensä sukuseurallemme. Leo on siis monella tavoin meille läheinen henkilö.

Aamulehti julkaisi 13.7.2016 seuraavan muistokirjoituksen. Se oli 10.7.2016 Helsingin Sanomissa otsikolla ”Teollisuusmies johti Tampellaa”

Leo Vatanen 1941-2016

TAMPEREEN VIIMEINEN PATRUUNA

Teollisuusmies Leo Vernerin Vatanen kuoli Laakson sairaalassa Helsingissä 11.6. munuaissyöpään 75-vuotiaana. Hän oli syntynyt Tampereella 13.5.1941.

Leo Vatanen jäi Suomen teollisuushistoriaan suuren jo vuonna 1856 perustetun tekstiili-, konepaja- ja metsäyhtiö Tampellan toimitusjohtajana vuosilta 1983-88. Tampella pilkottiin ja myytiin pääosin myöhemmin.

Leo Vatanen valmistui oikeustieteen kandidaatiksi Helsingin yliopistosta vuonna 1964 ja ekonomiksi Helsingin kauppa-

korkeakoulusta 1967. Jo ennen näitä titteleitä Leo oli Polilla kohdannut tulevan vaimonsa, dipl. ekonomiksi opiskelevan Missen (Marita).

Hänen työuransa alkoi Helsingin kunnallispormestarin viransijaisuudesta juhannusaattona vuonna 1966, jolloin hän ehti vihkiä 27 paria. Kymenlaakson kauppa-kamari valitsi hänet toimitus-johtajakseen 1967. Jo vuonna 1970 hän siirtyi Tampellan johtoportaan lakimieheksi. Pian havaittiin, että lakimies Vatanen tuntee suuren monialayhtiön todellisuuden samaan aikaan kun johtoryhmällä oli käytössään vain ylimalkaisia muistioita. Näin miljardin markan liikevaihtoa pyörittänyt suuryritys sai ensimmäisen kokopäiväisen talousjohtajan, joka nosti taloushallinnon ja raportoinnin ajanmukaiselle tasolle.

Sen jälkeen Leo Vatasen jatkoi metsäteollisuuden toimialajohtajana, metalli-

teollisuuden johtajana ja varatoimitusjohtajana, ennen kuin hän nousi Nils Grotenfeltin jälkeen toimitusjohtajaksi vuonna 1983.

Uusi toimitusjohtaja tunsu suuren sekatavarakauppansa pienimmätkin yksiköt ja sen henkilöstön. Tampellassa Leo Vatasta pidettiin hienona ja reiluna johtajana ja esimiehenä, joka mielellään jakoi ohjeita ja vastuuta. Ay-liike painoi päälle ja lakkoili, mutta ei silloin kun Tampellalta tärkeä tilaus uhkasi myöhästyä. Järki voitti aina. Metalliliiton johto ymmärsi Tampellan vaikeudet ja ajoitti joskus jopa valtakunnalliset työnseisaukset oikein. Toisaalta Helsingin tupo-miehet sälyttivät yrityksille aina vain uusia rasitteita tai pekkaspäiviä. Leo Vatanen harkitsi jo Tampellan lähtöä teollisuuden keskusliitosta.

Yhtiön perinteinen rahoittaja Yhdyspankki asetteli omia ehtojaan raskaassa velkalastissa korkeiden korkojen kierteessä olleelle Tampellalle. Vatanen luki pankin kabinetissa osakeyhtiölakia, joka velvoitti toimitusjohtajan ajamaan vain osakkaiden etua. Sitten pankit, Skop ja Yhdyspankki, alkoivat ostaa ja omistaa Tampellaa.

Taloustoimittajat kirjoittivat päivittäin juttuja siitä, miten ja koska Tampella vallataan ja pilkotaan. Sitä kesti vuosikausia. 50-vuotishaastattelussaan (AI 13.5.1991) Leo Vatanen totesi: ”Tampellaa povattiin ensimmäiseksi ruumiiksi, mutta näyttää siltä, että se on niistä viimeinen.”

Sitä ennen ja vielä Leo Vatasen johdolla, Tampella kehitti ja valmisti monia strategisia menestystuotteita. Tamrockin porat ja porausjärjestelmät olivat alansa edelläkävijöitä. Nyt ne niittävät mainetta Sandvikenille. Alan miehet tunsivat Tampellan kranaatinheittimet ja tykit. Niinpä ei ollut sattuma, että Henry Kissinger ikään

kuin sattumalta käveli Davosissa salin poikki tervehtimään Leo Vatasta.

Tampellasta lähdön jälkeen, 1990-luvun laman aikaan Leo Vatanen toimi Yhdyspankin seuraajapankkien luottomiehenä ja hallituksen puheenjohtajana usean yrityksen pelastusoperaatioissa. Muun muassa Starckjohann pelastettiin ja pankki säästy suurelta ’alaskirjaukselta’. Leo Vatasen neuvoa noudatettiin myös siinä, että Sunilan sellutehtaan lakkautuspäätös peruttiin. Vuonna 1991 Leo Vatanen kutsuttiin takaisin Tampellaan nyt hallituksen jäseneksi ja myöhemmin puheenjohtajaksi.

2000-luvulla Leo Vatanen toimi muutaman yrityksen hallituksen puheenjohtajana. Aikaa jäi enemmän lapsille Annika, Marina, Kari ja neljälle lapsenlapselle. Sitä vietettiin yhdessä maalla Virvikissä ja Misse-vaimon lapsuudenkodissa Siltakylässä. Leo nautti metsätöistä ja kalastamisesta. Hän oli innokas metsästäjä, joka teki metsästysretkiä ympäri maailman, aina Afrikkaa myöten. Torppa Peonsaassa Saimaalla oli kuitenkin hänen rauhansa tyyssija.

Kolmen ja puolen vuoden ajan Leo Vatanen taisteli kotihoidossa Misse-vaimon ja koko perheen tukemana etenevää syöpää vastaan. Viimeisiä päiviä lukuun ottamatta hän jatkoi työntekoa ja tapahtumien kommentointia sarkasmiaan hetkeksikään menettämättä.

Tapani Lankinen
Kai Miesmäki
Tarmo Janhonen
Tuomas Keskinen

Kolme ensin mainittua ovat Leo Vatasen työtovereita, neljäs on eläkkeellä oleva toimittaja ja Misse Vatasen lanko.

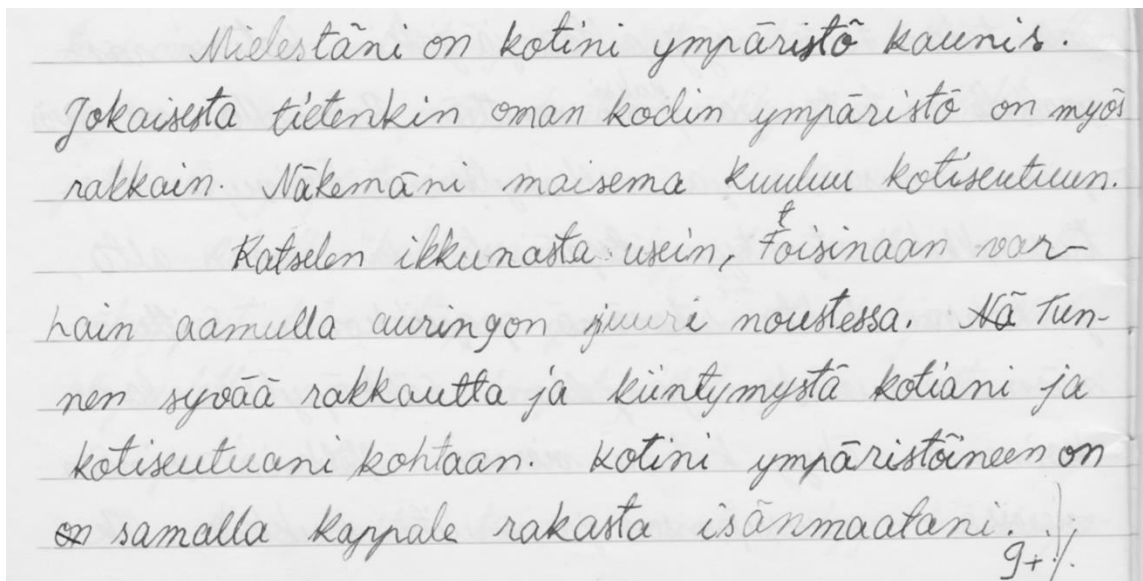
Näköala kotini ikkunasta

Kotini on joen rannalla loivan mäen päällä. Sen ikkunasta näen paljon ympäristöä.

Kun katson ikkunasta aivan eteenpäin, näen vihreän mäen. Sen takaa luo aurinko ensimmäiset säteet joka aamu. Vaaran alla on kaksi taloa muine rakennuksineen. Maantie kulkee talojen vieritse. Pellot taas ovat maantiestä joelle viettävällä mäellä. Sitten katseeni kohtaa joen, kesällä välkkyvänä aallokkona ja talvella jääpeitteisenä.

Oikealle katsoessani näkyy tien mutka. Siellä näkyy postitalo, kauppa ym. taloja. Niiden alapuolella aukeaa laajat pellot ulottuen aina joelle asti.

Vasemmalla taivaanranta näkyy kauimpana. Vain sinisenä juovana siintää epätasainen metsänraja. Siellä kohoo korkea vaara ja metsää. Sitten puiden välitse näkyy muutama talo. Taas näkyy peltoa ja joki. Kotini rannalla on laituri ja kaksi venettä. Rannalla on myös pieni savusauna ja valkokylkisiä koivuja. Rantavesakkokin työntyy itsepäisestä esiin maan alta ja kohoo kohti rehevänä (kasvavaa) pajukkoa. Sitten näen riukuaidan ja pellon. Sähköpylväs lankoineen näkyy kotini vieressä. Melkein seinän vieressä on ruusupensas ja muita kukkia. Ikkunan takana on pieni lintulauta hauskoine sirkuttajineen. Sitten edessäni onkin paljas ikkunaruutu.

Mielestäni on kotini ympäristö kaunis. Jokaisesta tietenkin oman kodin ympäristö on myös rakkain. Näkemäni maisema kuuluu kotiseutuun.

Katselen ikkunasta usein, toisinaan varhain aamulla auringon juuri noustessa. Tunnan syvää rakkautta ja kiintymystä kotiani ja kotiseutuani kohtaan. Kotini ympäristöineen on samalla kappale rakasta isänmaatani.

Yllä olevan kouluaineen on kirjoittanut Anja Vatanen (sittemmin Saura) kouluvuonna 1959-60.

A. Vatanen, Tuupovaara

Sanomalehti Karjalaisen toimittaja Vesa Väisänen ja Ari Vatasen kirja ei ole elämäkerta vaan urheilukirja tyypillisen urheilukirjan tyyliin: vaikeuksien kautta voittoon. Kirja on kiinnostavasti kirjoitettu, johtavana juonena vuoden 1985 Monte Carlon ralli, sen valmistelut, tausta ja itse kilpailu. Näkyvän huomion saavat myös Arin kehitys ralliajajaksi ja dramaattinen ulosajo ja vakava loukkaantuminen Argentiinassa. Perheelle ja muille tukijoille Ari antaa suuren kiitoksen. Tekstistä ei käy ilmi, mikä on Arin ja mikä Vesan kirjoittamaa, mutta sillä tässä kirjassa ei ole väliä.

Ralliuransa alkuaikoina Ari usein ajoi niin kovaa, ettei aina pysynyt tiellä. Ulosajoja ja ns. kaatoja tapahtui liikaa, liian moni kallis ajoneuvo ruttaantui tai muulla tavoin rikkoutui. Joku onkin sanonut, että muuten hyvin rauhallinen mies muuttuu pedoksi lähdettyään rallikilpailuun. Epäonnistumisia sattui liian paljon. Ari itse kertoo, että hänen suurimpia virheitään oli taktikoinnin puute, kakkostilan saavuttaminen ei koskaan voi tuoda sanoin kuvaamatonta voiton tyydytystä. ”Elämän suola on siinä, ettei aina pelaa varman päälle. Kurkotetaan kuuseen ja kapsahdetaan katajaan. Mutta sen paremmalta tuntuu kun kuuseen yltää.” Ja lopulta saavutettuaan rallin maailmanmestaruuden 1981 monien vaikeuksien jälkeen, hän toteaa: ”Olisinhan voinut varmistaa mestaruuden jo aiemmin järkevämmällä taktiikalla... mutta haluan taistella aina täysin sydämin. Kuuma tai kylmä, mutta ei koskaan haalea!” Tämä luonteen ristiriita on kirjan johtavia ajatuksia – ja Ari myöntää sen rehdisti.

Kirjassa annetaan myös runsaasti tietoa ralliautoilusta, kuljettajista, kartanlukijoista, autoista, yleisöstä ja kilpailujen järjestelyistä.

Arista annetaan hyvin määrätietoinen kuva. Sellaisena me sukulaisetkin hänet tunnemme: jos hän on jotain mieltä, sitä on vaikea saada muuttumaan.

Urheilukirjaksi A. Vatanen, Tuupovaara on poikkeuksellinen, ei kirjoiteta päähenkilöä kehuun. Kirjoittajat ansaitsevat tunnustuksen kahdesta seikasta: Ari ei puhu vain omasta urastaan ja saavutuksistaan vaan myös vakaumuksestaan ja muistaa aina tuoda esille kotiseutunsa Tuupovaaran. Tuupovaarasta Monte Carloon ja Monacon ruhtinasta kättelemään on todella pitkä matka ja kivinen tie. Kun on lukenut tämän kirjan, voi sanoa tuon matkan hieman lyhentyneen.

Ari Vatanen – Vesa Väisänen: A. Vatanen, Tuupovaara.

WSOY 1985, 211 s.

Matti Koponen

Ralliperhe on suuri ja värikäs. Jordanian kuninkaasta kengättömään Timbuktun poikaan, joka ihailevin silmin seuraa ohimenevää Dakar-karavaania. Unelmat antavat meille voimaa ja tekevät kaiken mahdolliseksi. Eihän elämän ainutlaatuista rallia ole tarkoitettu ajettavaksi tyhjäkäynnillä vaan rapa roiskuen!

Ari Vatasen kotisivut www.arivatanen.com

Natalia

Elettiin 1950-luvun puoliväliä. Lapin valoivat kesäyöt olivat hiljalleen muuttuneet syksyn pimeneviksi illoiksi. Kaukana kaikesta, itärajan tuntumassa Honkamukan tilalla emäntä Laila Vatanen oli saanut iltalypsyt tehtyä ja touhuili askareitaan keittiössä. Miesväki - isäntä Nestori poikiensa Raimon ja Veikon kanssa - oli ties monettako viikkoa jo kaukana Puojiselän suunnalla metsätöissä. Kävivät harvakseltaan kotona saunomassa, paidan vaihdatuksella ja täydentämässä muonavarastojaan. Vaikeiden kulkuyhteyksien vuoksi nuorimmainen, Kauko, oli pitänyt laittaa kotoa kouluun Martinkylälle toisten hoidettavaksi, vaikka poika oli vasta 7-vuotias. Lailalla oli yhteensä kahdeksan lasta. Elämä oli ollut työntäyteistä ja suoraan sanottuna melkoista hulinaakin lapsikatraan kanssa, mutta tällaisina iltoina hän kaipasi heitä kaikkia ja tunsikin olonsa hieman yksinäiseksi.

Jokin tumma hahmo liikkui pellolla. Laila pysähtyi katsomaan ikkunaan, hirvikö siellä uskaltautuu näin lähelle asumusta. Iso se ainakin oli, ja hyvin tumma. Eläin jatkoi kulkuaan kohti kartanoa ja silloin Lailankin katse tarkentui: se on lehmä! Herranen aika, tuommoinen oudon näköinen musta otus. Mistä se tänne tupsahti keskelle korpea.

Toden totta, se oli lehmä! Ja sillä oli pitkä kettinki kaulassa. Kettinkikin oudon näköinen, erilainen kuin kotona. Ihme ettei eläin ollut tarttunut mihinkään tuon riimunsa kanssa. Mutta siinä se oli ja ilta pitkällä. Ei auttanut muu kuin viedä eläin navettaan omien seuraan, ettei se jää ulos kylmään ja petojen armoille.

Seuraavina päivinä eläimen alkuperää alettiin selvittämään. Siinä menikin aikaa. Selvitystöissä taisivat olla niin nimismies kuin jokunen valtionvirkamieskin. Nestori ja pojat ehtivät

kahdestikin käydä lomilla savotasta ennen kuin lehmälle löydettiin omistaja. Selvisi, että eläin oli tullut Neuvostoliitosta, kulkenut pitkän matkan läpi korpien ja etsiytynyt sitten ensimmäiseen asumukseen, minkä Suomen puolelta löysi. Se oli loikkari! Luvatta rajan ylittänyt, ilman passia ja viisumia, ilman rajamuodollisuuksia noin vain omin luvuin länteen lähtenyt loikkari. Kulki kuin metsän eläimet, sudet ja karhut, luontevasti rajan yli reviiriään laajentaen. Ja nyt se oli Vatasen navetassa lehmänä lehmien seurassa, ulkomuodoltaan suomalaisista lajitovereistaan erottuen tosin, mutta lehmänä kuitenkin ja täysin tietämättömänä siitä kaikesta kohusta ja kohkaamisesta, minkä sen tulo Suomeen oli aiheuttanut.

Tuli sekin päivä, että Vatasen pihapiiriin saapuivat rajamiehet. Lehmä piti palauttaa kotimaahansa, niin olivat viranomaiset päättäneet. Lehmä kuljetettiin Honkamukasta maantienvarteen, lastattiin autoon ja matka kohti kotia, kohti Neuvostoliittoa saattoi alkaa. Tuosta mustasta lehmästä jäi Suomeen vain tarina, joka sekin kohta meinasi unohtua.

Arki palasi uomiinsa myös Vatasen pirtissä yhtä huolehdittavaa vähempänä.

* * *

Tarina mustasta lehmästä jäi kuitenkin elämään. Kirjailija Arto Paasilinna höysti tarinan lehmästä omine paasilinnalaisine, osin mahdottomilta tuntuvine juonenkäänteineen. Matti Kassila muokkasi tarinasta elokuvan käsikirjoituksen ja ohjasi siitä komedian, joka sai nimekseen Natalia. Elokuvan ensi-ilta oli 14.12.1979.

Elokuvan tapahtumapaikaksi on valittu Savukosken naapuripitäjä Pelkosenniemi. Karhu oli tappanut talosta lehmän. Kylän opettaja kokoaa miehet karhunajoon. Monen päivän turhan vaelluksen jälkeen useimmat miehistä luovuttavat, mutta poromiehet Näljängän Sammeli ja Haatajan Einari jatkavat pedon jäljestämistä. Karhun sijasta poromiehet löytävät metsästä lehmän, jonka he tuovat kotitilalleen. Lehmän omistajaa selvitetään. Nimismiehen mukaan mistään talosta ei ole lehmä kateissa. Lehmällä on kaulassa laatta, josta ilmenee, että se onkin lähtöisin Neuvostoliitosta Vapaa Isänmaa -sovhoosista.

Suomen ja Neuvostoliiton hyvien ja luottamuksellisten suhteiden ylläpitämiseksi ja ystävyyden osoittamiseksi päätetään, että lehmä on palautettava kotimaahansa. Elokuvasa irvaillaan YYA-sopimukselle ja suomettumiselle, ja lehmän palauttamiseen liittyvät toimet saavat suhteettoman suuret mittasuhteet, kun palauttamisesta alkaa huolehtia peräti ulkoministeriön virkamies. Virkamiehen roolissa esiintyy ohjaaja Kassila itse.

Paasilinnan humoristiseen tyyliin sopii sekin, että vaikka palautus tehdään junalla kiskoja pitkin, palauttamiseen osallistuvat poromiehet ja myös juna onnistuvat silti eksymään matkalla. Poromies pääsee eteläpohjalaismiehen rättisitikan kyytiin ja sillä aloitetaan kiivas takaa-ajo, jolla juna ja siinä oleva lehmä yritetään tavoittaa. Epäonnekseen sitikan ohjaaja on kadottanut silmälasinsa, joten ajaminen tapahtuu ilman tarkempaa tietoa sijainnista tai liikennesäännöistäkään, mutta vauhtia kuitenkin riittää. Kaikesta huolimatta tarina saa onnellisen lopun ja Natalia pääsee kotinavettaansa.

Elokuvaa on verrattu Paasilinnan muiden teosten, kuten Jäniksen vuosi ja Ulvova mylläri filmatisointeihin. Teos on lämminhenkinen ja hauska rakkaudenosoitus suomalaisuudelle, meidän elämäntyyliillemme ja luonteikkaille ihmistyypeille. Elokuvan päätahtea Natalia-lehmää sai esittää taiteilija Miina Äkkijyrkän omistama äpyli, joka esikuvastaan poiketen oli vaalea suomenlehmä.

Elokuvan pääosissa näyttelevät mm. Saara Ranin, Ola Johansson, Matti Mäntylä, Kalevi Haapoja, Uljas Kandolin ja Pentti Irjala.

Lehmän tarinan muisteli Raimo Vatanen ja muistiin merkitsi Mervi Vatanen. Elokuvan tiedot lainattu Wikipediasta. Valokuva www.elokuvauutiset.fi

DNA-testit sukututkimuksen apuna ja Vatasten DNA-testien tuloksia

Ari Kolehmainen ja Anssi Saura

kolehmainen.ari@gmail.com

anssi.saura@gmail.com

Vatas-postin edellisissä numeroissa on ollut puhe DNA:n käytöstä sukututkimuksessa. Sen avulla päästään ajassa kauemmaksi taaksepäin kuin asiakirjojen avulla on mahdollista. Nyt ovat ensimmäiset Vatasten DNA-tulokset selvillä. Niissä on tutkittu Y-kromosomin muuntelua.

Y-kromosomi siirtyy suoraan isältä pojalle; periaatteessa samalla tavoin kuin Vatasten sukunimi. Y-kromosomin tutkimuksen vaatimuksena on luonnollisesti se että testattavan on oltava mies, sillä vain miehillä on Y-kromosomi. Naisen sukupuoli-kromosomit ovat XX kun miehellä ne ovat XY. Muiden kromosomien geenit sekoittuvat perusteellisesti kerran sukupolvessa. Y-kromosomi taas pysyy – mutaatioita lukuun ottamatta – muuttumattomana polvesta toiseen. Siinä on vain muutama toimiva geeni. Perimäainekseltaan Y-kromosomi ei ole siten erityisen merkittävä. Sukututkimuksen työkaluna se on kuitenkin erittäin hyvä. Suurimmaksi osaksi Y-kromosomi koostuu peräkkäisistä lyhyistä DNA:n pätkistä. Niitä kutsutaan STR:ksi (Short Tandem Repeat) eli lyhyiksi peräkkäisiksi toistumiksi. Sama jakso toistuu useita kymmeniä tai satoja kertoja. Tällaiset toistuvat alueet ovat epävakaita, ja niissä tapahtuu mutaatioita. STR-toistumien määrä saattaa niiden seurauksena sekä kasvaa että vähetä. Tämän seurauksena eri sukuhaarojen Y-kromosomit eroavat toisistaan ajan mittaan. Ero ei mittaa aikaa tarkasti kuin kello, vaan se perustuu sattumanvaraisten tapahtumien ajan myötä kasvavaan todennäköisyyteen (siis samaan tapaan kuin radioaktiivinen hajoaminen).

Vatasten Y-kromosomien vertailussa on käytetty 67 markkerin testiä. Käytännössä testaus

suoritetaan lähettämällä suun limakalvolta otettu näyte Houstonissa Teksasissa olevaan Family Tree DNA-laboratorioon. Siellä on tiedot hyvin suuresta määrästä eri puolilta maailmaa testattuja Y-kromosomeja. Sukulaisia löytyy näin Pohjoismaiden ohella myös esimerkiksi Venäjältä ja Amerikasta. Käytännön ohjeita saa Vatasten DNA-vastaavalta Anssi Sauralta.

DNA-tutkimusta voidaan hyödyntää asiakirjoista löydettyjen sukulinjojen varmistamisessa – joskus teoriat voivat kumoutuakin. Savossa ja Karjalassa sukunimet yleensä periytyivät isältä pojalle ja eivät ole olleet taloihin sidottuja kuten läntisen sukunimikäytännön alueella. Poikkeuksiakin aina on: nimet ovat tulleet joskus äidinpuolelta, kuten aviottomien lasten tapauksissa ja silloin tällöin on kotivävy voinut ottaa appensa nimen. Sukupolvien kuluessa kasvaa luonnollisesti myös riski siitä että joku isälinjaan kirjattu ei olekaan poikansa biologinen isä. Pelkkä isälinja antaa tietenkin kuvan kun esivanhempiemme määrä kaksinkertaistuu joka sukupolvessa. Silti samat ”klaanit” voivat toistua lukuisia kertoja eri sukulinjoissamme ja myös esivanhempainkatoa esiintyy yhä enemmän mitä kauemmas sukupolvissa mennään.

Isälinjan DNA-testeillä voidaan selvittää myös saman sukunimen omaavilla kaukaisilla sukuhaaroilla yhteinen kantaisä suorassa isälinjassa. Monien vanhojen samaakin suku-

nimeä kantavien sukuhaarojen sukulaisuus menee asiakirjojen ulottumattomiin eli 1500-luvun alkuun, 1400-luvulle tai jopa kauemmas, riippuen sukunimen kantajien määrästä vuonna 1541. Sukunimen kantajien määrän ja levinneisyyden perusteella voi luoda hypoteeseja kuinka kaukana yhteinen kantaisä voisi olla. Myös monet sukunimet ovat syntyneet eri paikoissa ja samaa nimeä kantavat eivät ole kaikki samaa alkuperää.

Tähän mennessä on tutkittu seitsemän sukuhaaraa: Hammaslahden, Heinävaaran, Rautavaaran, Iisalmen, Kääriänsaaren, Tuupovaaran ja Vatalan (Valkeavaaran) Vataset. Tulokset osoittavat, että Vatasissa on kolme eri isältä pojalle periytyvää linjaa (isälinjaa). Hammaslahden, Iisalmen ja Kääriänsaaren Vataset (Juha, Kauko ja Olli) kuuluvat N-haploryhmän savolaishaaraan Y4374. Sen kantaisä on asunut keskiajalla Savossa Joroisten seudulla, ja hän on ollut sukunimeltään Vatanen. Sitä voidaan kutsua ”Joroisten klaaniksi”. Heidät erottaa toistaan 1 – 6 mutaatiota.

Tuupovaaran ja Vatalan miehet Isto ja Leo kuuluvat N-haploryhmän haaraan N-CTS3451, joka on yleisin Karjalassa. Siihen kuuluvat mm. Revot ja Jaatiset. Iston ja Leon ero on kolme mutaatiota. Vatalan Vataset polveutuvat kantaisä Ollista (s. n. 1686) ja Tuupovaaran Vataset Pekasta (s. 1690). Olli ja Pekka olivat ilmeisesti veljekset. Joroisten ja Tuupovaaran-Vatalan klaanien kantaisä on elänyt pronssikaudella, joten – muun tiedon puutteessa – voidaan olettaa tämän klaanin saaneen sukunimensä äidin puolelta.

Heinävaaran ja Rautavaaran Vataset (Kalevi) ovat karjalaishaaraa Z1939, joka on jokseenkin yhtä etäällä tai lähellä (11 – 14 mutaatiota) sekä Joroisten että Tuupovaaran-Vatalan klaanista. He ovat kolmen mutaation päässä Suihko-suvusta, joka on kotoisin Ilomantsista. Vatasten nimi lienee tullut 1600-luvulla äidin puolelta. Joroisten ja Heinävaaran/Rautavaaran klaanien yhteinen

kantaisä on selkeästi lähempänä kuin Joroisten ja Tuupovaaran-Vatalan klaanien yhteinen esi-isä. Kantaisä lienee elänyt rautakaudella ehkä parisen tuhatta vuotta sitten, kun Tuupovaaran Vatasten yhteinen kantaisä muiden Vatasten kanssa menee tuhansia vuosia kauemmas.

Edellä mainitsimme Vatasten sukunimen tulleen kolmelle sukuhaaralle mahdollisesti äidin puolelta. Yleisimmässä tapauksessa kotivävy on ottanut talon nimen. Avioton poika on yksi mahdollisuus. Tapaukset, joissa biologinen isä on muu kuin asiakirjoissa ilmenevä, ovat harvinaisempia. Kolmantena mahdollisuutena Vatasten sukunimi on syntynyt eri puolilla, jolloin yhteistä sukulaisuutta ei naisten kautta ole. Vatasten nimi tulee esille 1500-luvun puolimaissa, asiakirjojen alkaessa, toisaalta vain Joroisten seudulta Hammaslahden ja Pohjois-Savon sukuhaarat näyttävät edustavan tätä alkuperäistä Vatas-sukua suorassa isälinjassa.

Vatasten Y-kromosomit edustavat N-haploryhmän savolaista, karjalaista ja myös aiemmin edellä mainituista haarautunutta ns. suomalaista haaraa. Isälinjaisesti näiden kolmen Vatasten sukuryppäiden kantaisät ovat vuosituhansien päässä, sukunimi Vatanen on huomattavasti myöhempää syntyä. Oletettavasti Vatanen on nimenä tullut käyttöön keskiajan loppuvaiheessa 1300 – 1400-luvulla.

N-haploryhmä on yleisin Suomessa ja Pohjois-Venäjän suomensukuisten kansojen keskuudessa. Suomalaiset eroavat muista Euroopan kansoista (esimerkiksi jo saamelaisistakin) sikäli, että meillä on periaatteessa vain kaksi Y-kromosomin haplotyyppiä (N, jonka omistaa 60 – 70 % suomalaisista miehistä) ja läntinen I, jonka osuus on hieman yli 30 %. Muilla kansoilla on paljon enemmän haplotyyppejä. Suomen asutuksen historiassa on selvästi ollut vaihe, jossa meitä on ollut hyvin vähän (korkeintaan muutama sata henkeä). Tämä sijoittunee ajassa maanviljelyksen alun vaiheille, jolloin ilmasto hitaasti alkoi kylmetä nykyistä kohti. Sattuma on silloin päässyt

Uusi hallituksen jäsen

Hei sukuseuralaiset!

Olen **Maarit Kerimaa** o.s. Nupponen. Kuulun Hammaslahden Vatasten sukuhaaraan äitini ja äidin äitini kautta. Synnyin Lahdessa. Lapsuuden ja nuoruuden asuin Keski-Suomessa. Vanhempani tapasivat Joensuun Karjalatalon tansseissa. Äitini

asui Joensuussa Koulukadulla. Myös isäni isän suku on vaikuttanut Joensuussa. Koulutukseltani olen KM, luokanopettaja, MO ja EO. Toimin myös opettajankouluttajana. Olen opiskellut Joensuussa ja Turussa. Asun tällä hetkellä Jyväskylässä.

Harrastamme puolisoni Tomin kanssa mökkeilyä Kallaveden rannalla, golfia, reissuja ja musisointia. Olen kiinnostunut historiasta ja taiteesta. Sukututkimus on vienyt mukanaan, varsinkin Vatasten suvun sukuhaarat ovat tulleet tutuiksi lähinnä äitini kertomina. Äidin äitini kuoli jo 30 -vuotiaana. Olen onneksi ennättänyt tavata hänen nuorempia siskojaan ja veljiään. Nykyään käyn hoitamassa äidin äitini hautaa Liperissä. Maakunta-arkistossa tutkin mm. hänen elämänvaiheita.

Tämän lehden välissä sait irrallisen perhetietolomakkeen. Olisi toivottavaa, että mahdollisimman monen Vatasten sukuun kuuluvan tiedot saataisiin sukuseuralle **allekirjoituksella varustettuna** sukututkimusta ja mahdollista sukukirjaa varten. Voit kopioida niitä lisää ja jakaa sukulaisillesi. Sama lomake löytyy myös Vatasten sukuseuran kotisivuilta.

Hei kaikille!

Olen **Kari Vatanen**, yrittäjä Helsingistä. Synnyin Tampereella, mutta päätin muuttaa Helsinkiin jo puolitoistavuotiaana. Vietän paljon aikaa luonnossa, vaikka kaupunkielämässä onkin oma hohtonsa. Kuten isälläni Leo Vatasella ja isoisälläni Reino Vatasella oli tapana, minäkin metsästän ja kalastan aina kun pystyn ja ehdin, missä milloinkin. Suurin osa vapaa-ajasta kuluu kuitenkin perheen kanssa touhutessa. Tekemistä nimittäin riittää, kun on kolme tytärtä talossa!

Olen muutaman kerran ollut mukana Vatasten sukujuhlissa perheeni kanssa. On ollut oikein mukava tavata Vatasia, kuunnella sekä läheisten että kaukaisten sukulaisten tarinoita ja oppia tuntemaan omat sukujuuret. Erityisesti minua kiinnostaa DNA-tutkimukset, sillä käytän paljon aikaa tiedelehtien ja -dokumenttien parissa.

En kuitenkaan ole ammatiltani tiedemies, vaan digitalisti. Keksin yrityksille ja yhteisöille digitaalisia ratkaisuja erilaisiin tilanteisiin ja ongelmiin. Niinpä minä olen ottanut tehtäväkseni auttaa sukuseuraamme kaikissa digitaalisissa asioissa, verkkosivustosta alkaen. Kiitos kaikille valtavan hienosta vastaanotosta!

Sukujuhlat Helsingissä kauniissa syyssässä

Sukujuhlamme yhteisellä laululla me kohta aloitamme ja yhteislaululla me sitten myös tämän juhlan lopetamme. Toivon, että täällä hyviä muistoja kaikki nyt saamme, sellaisia, että ne kaikki mielellämme keskenämme jaamme.

Kutsu sukujuhlaamme on täällä etelässä todella hyvin kuultu paljon paremmin kuin mitä jonkun ajatuksissa on luultu. Pääkaupunkiseudulta on yli puolet tässä juhlassamme meitä sydämellisesti tervetulleeksi toivotan juhlaan kaikkia teitä.

Näin sukuseuramme puheenjohtaja **Kyösti Vatanen** runoili toivottaessaan meidät Vataset viettämään sukuseuramme neljänsiä sukujuhlia Helsingissä kokoushotelli Sofiassa. Kauniimpaa syksyistä säätä ja ympäristöä ei olisi voinut toivoa kuin Sofian merellinen Kallvikinniemi tarjosi juhlallemme.

Yli 60 Vatasen sukuun kuuluvaa juhlijaa oli tullut paikalle. Hienot musiikkiesitykset **Alma, Hanna ja Saara Pesosen** esittäminä, ja **Anna-Liisa Remeksen** puhuttelevat runot tarjosivat tunnelmaa ja taiteellisia nautintoja, puhumattakaan **Yrjö Kukkapuron** persoonallisesta kerronnasta juhlapuheessaan suvustaan ja perheestään. Kukkapuro kertoi, kuinka Kiihtelysvaaralla kirkon kivijalan vieressä ollut Paavo Vatasen (1817-1857) hautakivi oli herättänyt hänen kiinnostuksensa sukuun kohtaan. Hän kertoi, miten hänen sukuhaaran oli Kiihtelysvaarasta lähtenyt Pietariin Rääpän kylään ja sieltä Viipurin maalaiskuntaan Aution kylään, jossa hänen äitinsä Eeva Vatanen syntyi. Yrjö Kukkapuron mielenkiintoisesti muisteleva oman sukuhaaran historia kuvasti hänen rakkauttaan sukuun, johon me kaikki juhlassa olijat pystyimme hyvin eläytymään.

Anna-Liisa Remeksen vaikuttavaa runonlausuntaa.
Runot sivulla 16.

Yrjö Kukkapuro, Eeva Vatasen poika Aution kylästä.

Sukututkimuskatsauksessa kuulumme **Anssi Sauran** kertovan, miten tutkimus Vatasten eri sukuhaaroista edistyy. Ja jos emme olekaan kaikki aivan läheistä sukua toisillemme, niin ainakin rautakaudella on voinut olla yhteiset esi-isämme, joten sukujuhlamme ei mitenkään ollut turha! Mielenkiinnolla jääme odottamaan lisätutkimuksia. Tutkimuksista voi lukea myös toisaalta tässä lehdessä.

Anssi Saura kertoi Dna-tutkimuksen etenemisestä Vatasten suvuissa.

Jo ennen juhlaa virallisen vuosikokouksen jälkeen olimme kuulleet taiteilija **Jouko Vatasen** todella mielenkiintoisen selostuksen hänen juhlaan tuomasta ”Työn ilo”-nimisestä teossarjasta. ”Työ on parasta viihdettä ja vapaa-aikaa. Se on pyhää ja arvokasta vaikkakin joskus tuskallista”, sanoi Jouko kertoessaan taulujensa synnystä ja ideasta. Taas kerran saimme ihastella, miten taiteellista ja taitavaa porukkaa Vatasten suvuista löytyy. Sen näimme myös **Maija Rautavan** esille tuomasta näyttelystä, jossa entisaikojen taitavasti kirjoitetut käsityöt olivat esillä. Vanhin käsityö lienee ollut 1800-luvun lopulta oleva liina, jonka hänen mummonsa Kaisa-äiti oli neulunut.

Maija Rautava kädessään isomummonsa 1800-luvulla neuloma liina.

Saimme äänestää myös sukulapaskilpailuun tulleista lapasista, joissa näkyi myös suvun kädentaidot.

Näyttelypöydillä

oli monenmoista aineistoa Vatasten historiasta ja päivitettyt tiedot myös sukutauluissa olevista henkilöistä. Ne näyttivät kiinnostavan monia vieraita.

Juhla päättyi komeasti laulettuun Karjalaisten lauluun, jonka jälkeen vielä oli kakkukahvit ja mahdollisuus keskustella tuttujen kanssa.

Sukukokous

Ennen juhlaa olimme jo kokoontuneet varsinaiseen sukukokoukseen, jossa valittiin toimihenkilöt seuraavalle kaksivuotiskaudelle. Puheenjohtajana jatkaa edelleen Kyösti Vatanen, varapuheenjohtajaksi valittiin Jukka Hirvosen tilalle allekirjoittanut ja sihteerinä jatkaa Matti Koponen. Uutena jäsenenä hallitukseen valittiin Maarit Kerimaa. Taseet ja tilit käytiin nopeasti läpi ja todettiin Pekka K. Vatasen pitäneen hyvää huolta taloudesta yhdessä muun hallituksen kanssa. Pääpaino seuraavina vuosina tulee olemaan sukutietojen kerääminen eri sukuhaaroista, Dna-tutkimuksen hyödyntäminen siinä ja mahdollisen sukukirjan julkaiseminen. Nettisivujen uudistamiseen saimme ammatillista lisäosaamista, jonka mielellämme otimme vastaan.

Jäsenmäärän kasvattamisessa ja henkilö-tietolomakkeiden keräämisessä näimme haastetta meille jokaiselle jäsenelle.

Seuraavaa sukujuhlaa ehdotettiin Savoön päin ja näyttää vahvasti siltä että kahden vuoden päästä kokoونnumme jossain Kuopion suunnalla. Sitä odotellessa...

Anneli Saarinen

Kuvat: Jukka Hirvonen, Anneli Saarinen, Aino Kurvinen

Runoja: Anna-Liisa Remes

Miten paljon on liian paljon?

- Äiti, mie rakastan sinuu liian paljon, sanoo Ukko, 4-vee.
- Mitä tarkoitat, ei kai liian paljoa voi rakastaa?, ihmettelee äiti.
- Kyllä voi, mie rakastan sinuu kymmenen ja näyttää samalla kaikki sormensa.
- Voi rakas, kyllä äitikin rakastaa sinuu todella paljon, näin paljon. Näyttää kerran kaikki ja sitten vielä toisen käden sormet. Äiti rakastaa sinuu viistoista.
- No ei niin paljon sentään voi rakastaa, sanoo Ukko.

Valo

Lainaisitko valoasi
lainaa edes hetkeksi, pyydän
Lupaan sen palauttaa
imettyäni voimaa riittävästi
Tämä pimeyden kosketus
tukahduttaa, mykistää, kangistaa
enkä millään haluaisi kuolla,
en vielä
Kiitos lähimmäinen, olet juuri sellainen
josta sanotaan:
antaa
omastaan ja antaessaan saa
Valostasi voimistun ja
jaksan hetken
valo on pimeyden voittava
valovoimainen olet sinä
ihminen, joka et kaikkea hyvää itselläsi pidä

Tilaus

jäävesi, kiitos
laitetaanko pieni vai iso lasi?
ei minulle lasi riitä, otan järvellisen
tai oikeastaan rantakaistale riittää
katso tuonne, niin juuri siihen
kohtaan, missä vuosi sitten rämmin lumikengissäni
katso ja kuuntele nyt luonnon kosketinsoittimia
ja miten näkymätön kapellimestari johtaa
lyö voimallisesti tuulen kohti lauttoja
juuri noin, fortissimo
ja sitten jälleen
vaimeasti
vaimeammin
piano, pianissimo
ja miten hennon pienet
jääsirut jättävät tyynen nautinnon
ihmiskorvan aistittavaksi
jätän uimisen tuonnemmaksi
vaikkapa huomiseen

Suvussa tapahtuu:

Ajasta iäisyyteen:

Leo Vernerin Vatanen, 13.5.1941 - 11.6.2016

Reino Antero Vatanen, 26.6.1927 - 22.8.2016

Sukuseura onnittelee:

Liisa Vatanen, 60 vuotta 11.5.2016

Liisa Vatanen on Suomen Nivelyhdistyksen perustajia, Kakravaaran Vatasia.

Annikki Vatanen, 85 vuotta 23.5.2016 Tuupovaarassa.

Vatasten sukuseuran kotisivut:

www.vataset.org

Vatasten sukuseuran Facebook-ryhmä:

<https://www.facebook.com/groups/vatastensukuseura/>

Yhteystiedot

Vatasten sukuseuran puheenjohtaja:

Kyösti Vatanen
Kehtovaarantie 157
82170 Uskali
puh 0500 234815
vatanenk@gmail.com

Sukuseuran varapuheenjohtaja ja sukututkimus:

Anneli Saarinen
Kauratie 32
21610 Kirjala
puh 050 3651402
m.annelisaarinen@gmail.com

Sihteeri:

Matti Koponen
Pekkalankatu 28
83500 Outokumpu
puh 040 5690491
matteus.koponen@gmail.com

Hallituksen jäsenet:

Tarja Hukka
Riihiniementie 8 a
82430 Puhos
puh 050 5407597
tarja.hukka@hotmail.com

Liisa Koponen
Pekkalankatu 28
83500 Outokumpu
puh 040 5459472
liisa.koponen@outlook.com

Pekka K. Vatanen
Huosiovaarantie 71
82730 Tuupovaara
puh 045 3231883
pekka.k.vatanen@viestilinja.fi

Maija Väänänen
Sopentie 197
82600 Tohmajärvi
puh 050 5307613
maivaana@suomi24.fi

Maarit Kerimaa
Jyväskylä
maanuppo@gmail.com

Sukututkimus:
Jukka Hirvonen
Rautionkatu 21 C 19
55910 Imatra
puh 050 4636710
hirvoju2@gmail.com

Anja Saura
Mäntyte 21 B 19
00270 Helsinki
puh 040 7313719
anja.saura@gmail.com

Elsa Kaipio
Vanha Littoistentie 10 b 9
20660 Littoinen
puh 040 7667014
kaipiot@luukku.com

Tuula Kinnunen
Vanha Turuntie 2 H,
02710 Espoo,
puh 050 3261906
tuuliss@kolumbus.fi

Sukulapaskilpailun voitto Vatas-kintaille. Onnea Leena!

Sukuseurojen keskusliiton ja Karjalaisten Sukuyhteisöjen Liiton järjestämän Suomen ensimmäisen sulapaskilpailun voittajat on valittu. Voittajalapasat palkittiin kunniakirjoilla sekä tuote- ja kirjapalkinnoilla Kuulutko sukuuni -tapahtuman yhteydessä 8.10.16.

Lapasten tuli olla aikuisten kokoa ja mallin itse suunniteltu. Tekniikka ja materiaali olivat vapaasti valittavissa. Kilpailuun saapui yhteensä kuusitoista lapasparia. Voittajan valitsivat Karjalan Liiton toiminnanjohtaja **Satu Hallenberg**, Sukuviesti-lehden asiantuntijaneuvoston jäsen, FM **Kirsti Kesälä-Lundahl** ja Taito Pirkanmaa Ry:n toiminnanjohtaja **Virve Pajunen**.

Raati valitsi ylivoimaiseksi voittajaksi **Leena Vatasen** neulomat Vatas-kintaat. Ne olivat raadin mielestä kuin moderni taideteos. Raati kuvaili voittolapasia raikkaiksi ja visuaalisesti tasapainoisiksi. Käsiälää kehuttiin ja tekninen toteutus oli laadukasta ja erityisen tarkoituksenmukainen lapasiin. Lapasten liittyminen sukuun oli huomioitu tyylikkäästi.

Leena Vatanen

Leena on kotoisin Maaningalta ja viettänyt 70-vuotispäiviä tänä vuonna. Kaikenlaiset käsityöt ovat olleet hänen harrastuksena pikkutyöstä asti. Vuosien varrella on syntynyt käsitöitä neuloen, virkaten, nypläten, frivolite-tekniikalla, huovuttaen jne. Leenan käsistä on valmistunut monenlaisia töitä aina kansallispuvusta ja niiden osista sukkiin, kintaisiin ja myssyihin. Käsitöillä on ilahdutettu oman perheen lisäksi sukulaisia ja ystäviä. Vuosaaren Marttojen kautta Leena on tehnyt hyväntekeväisyyteen sukkiä, vauvasukkiä, hypistelymuhveja jne. Leena neuloo TV:tä katsoessaan ja mökkimatkoilla; hänellä on useita töitä keskeneräisinä. Niitä voi jatkaa sopivan tilanteen mukaan. Ahkerat kädet!

Vatas-kintaat

Heti, kun Esko, Leenan puoliso, oli lukenut kevään Vatas-postista sulapaskilpailusta, alkoi Leenan päässä surrata. Suunnittelun innoittajana oli sukuseuran logo, joka on hyvä, kiehtova ja helppo soveltaa. Leena sanoo, ettei osaa piirtää ja suunnitella, mutta kun alkaa tekemään, hän jo näkee valmiin työn. Tekniikan hän sanoo mukailleensa vanhasta tosumallista. Lanka-valintoihin vaikuttivat värvaihtoehdot: suurin osa on Teetee Pallas -lankaa sekä Novitan Floricaa, jotka ovat tarpeeksi ohuita neuleeseen, missä kulkee kaksi lankaa koko ajan. Kintaissa on käytetty yhteensä yhdeksää eriväristä lankaa. Leena oli tehnyt kolmet kintaat, mutta ensimmäiset olivat Leenan ja Eskon mielestä sittenkin ne, jotka lähtivät kilpailuun. Leenan kotiseudulla kädessä eivät olleet lapaset vaan **kintaat**.

Kilpailuraati jakoi myös kaksi kunniamainintaa: toinen Marjatta Talvitien Jäntti-Suku ry:n lapasille ja toisen sai Ilona Friskin Nyysösten sukuseura ry:n lapaset.

Teksti: Aino Kurvinen

Kuva: Kati Laitinen

Kuvassa vasemmalla voittaja, Vatas-kintaat. Keskellä Jännti-suvun lapaset ja oikealla Nyyssösten lapaset.
Kuva: Kati Laitinen.

Kuvamuistoja Vatasten sukujuhlasta 17.9.2016

Kuvat: Jukka Hirvonen

Musiikkiesityksiä:
Alma Pesonen, huilu ja Hanna Pesonen, piano.

Hanna Pesonen ja Saara Pesonen, viulu.

Ei oo meillä rikkautta eikä maamme viljavaa, vaan on laulun runsautta, kylvämättä kasvavaa...

Maija Rautavan näyttelyssä oli esillä suvun vanhoja käsitöitä, lehtileikkeitä, valokuvia, esineitä.

Jouko Vatanen ja "Työn ilo" -sarjan maalauksia.